

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**EXPRESSIÓ ARTÍSTICA I
EDUCACIÓ SOCIAL**

Coordinació: ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE
SEQUEROS

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	EXPRESSIÓ ARTÍSTICA I EDUCACIÓ SOCIAL			
Codi	100929			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Social	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG			
Crèdits teòrics	0			
Crèdits pràctics	0			
Coordinació	ASTUDILLO POMBO, MARÍA DE SEQUEROS			
Departament/s	DIDACTIQUES ESPECIFIQUES			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	40% classe presencial 60% el treball autònom de l'estudiant			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	3 Marisé Astudillo (arts visuals) 3 Vicenç Hernandez Gonzalez (activitat corporal)			
Horari de tutoria/lloc	Marisé Astudillo			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professor	Horari de tutoria/lloc
ASTUDILLO POMBO, M.SEQUEROS	marise.astudillo@didesp.udl.cat	3	Dilluns: 12 a 13:30h. Despatx 1.33
HERNANDEZ GONZALEZ, VICENÇ JOSEP	vicens_h_g@didesp.udl.cat	3	

Objectius acadèmics de l'assignatura

Conèixer els blocs de continguts d'educació física com a recursos per a la intervenció educativa.

Analitzar el desenvolupament del joc i de l'activitat motriu per a detectar mancances educatives o formatives.

Realitzar adaptacions en el joc motriu en funció de les característiques particulars dels alumnes per resoldre situacions de conflicte.

Crear projectes d'hàbits saludables vinculats amb l'activitat física.

Conèixer les bases d'organització d'esdeveniments ludicoesportius per a la integració social.

Portar a terme esdeveniments ludicoesportius per a la integració i resolució de conflictes de grup i personals.

Explorar diferents procediments, tècniques de treball i mitjans específics de la producció artística.

Realitzar produccions creatives en l'àmbit de les arts visuals.

Conèixer referents teòrics i recursos pràctics de la producció cultural i artística com a recursos per a la intervenció socioeducativa.

Valorar les propostes d'artistes actuals en la realització de projectes artístics com a eina d'actuació de l'educador social.

Dissenyar i avaluar projectes i activitats d'intervenció socioeducativa en contextos diversos.

Demostrar una actitud reflexiva en les pròpies elaboracions i una resolució creativa de problemes mitjançant la producció visual i plàstica.

Utilitzar les TIC en l'àmbit d'estudi de la matèria.

Expressar-se correctament de manera oral i escrita.

Competències

Saber utilitzar els procediments motrius per a la detecció de conflictes de grup i personals, i plantejar intervencions per a la seva resolució.

Dissenyar, utilitzar i avaluar projectes d'intervenció educativa basades en procediments sociomotrius per a la resolució de conflictes de grup i personals.

Reconèixer els models implícits en diferents activitats d'educació de les arts visuals i valorar-ne la pertinència.

Saber identificar, analitzar i valorar les interaccions que es produeixen en diferents situacions d'aprenentatge de les

arts i la cultura visuals.

Entendre l'activitat formativa com un àmbit propi d'experimentació i d'investigació.

Capacitat per treballar en equip, per resoldre conflictes, prendre decisions i desenvolupar habilitats per a les relacions interpersonals.

Aprenentatge autònom, adaptació a situacions noves i obertura cap a l'aprenentatge al llarg de tota la vida i desenvolupament de la creativitat, iniciativa i esperit emprenedor.

Compromís ètic, respectar i desenvolupar els drets humans, els principis d'igualtat entre dones i homes, els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Capacitat per a la selecció, la gestió del coneixement i de la informació mitjançant la utilització de les TIC.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Activitat física

Processos d'intervenció i adaptació educativa

El joc; la seva lògica interna

Expressió corporal i ritme

La dramatització com a manifestació expressiva-educativa

Hàbits saludables vinculats a l'activitat física

Organització d'esdeveniments ludicoesportius

Arts visuals

Formes, processos i tècniques de la producció plàstica i visual. Representació, expressió i comunicació visuals. Situacions i estratègies orientades a una pràctica artística comprensiva. Investigació artística narrativa

Cultura visual i interpretació. Imatge i construcció de la identitat. Producció visual, interaccions amb l'entorn i compromís social

L'art contemporani com a referent. Pràctiques artístiques actuals d'intervenció i de transformació social

Desenvolupament cultural a través de l'art. Museus i centres d'art com a contextos socioeducatius

Introducció als projectes artístics de participació comunitària

Eixos metodològics de l'assignatura

Sessions expositives
Anàlisi i estudi de casos
Pràctiques i treball participatiu
Treball i exposicions en equip
Lectures i estudi individual

Pla de desenvolupament de l'assignatura

BLOC ARTS VISUALS

SETMANA	TASQUES	COMPETÈNCIES
Setmana 1	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació del programa de la matèria i integrar en la planificació propostes realitzades pels estudiants. 	
Setmanes 2, 3, 4 i 5	<ul style="list-style-type: none"> • Taller de tècniques pictòriques 	4, 5, 6 i 8
Setmanes 6, 7 i 8	<ul style="list-style-type: none"> • Taller d'espais i volums 	4, 5, 6, 7 i 8
Setmanes 9, 10 i 11	<ul style="list-style-type: none"> • Taller de fotografia i vídeo 	4, 5, 6 i 8
Setmanes 12, 13, 14 i 15	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament del Projecte artístic col·laboratiu (intervenció socioeducativa) 	2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8
Setmana 15	<ul style="list-style-type: none"> • Lliurament del dossier d'aprenentatge 	6, 7, 8 i 9
Nadal		
Setmanes 16, 17, 18 i 19	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats avaluatives 	
8 de febrer 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Tancament actes 	

BLOC D'ACTIVITAT FÍSICA

SETMANA	TASQUES	COMPETÈNCIES
Setmana 1	<ul style="list-style-type: none"> • Presentació del programa de la matèria. • Integrar en la planificació de l'assignatura propostes realitzades pels estudiants. 	
Setmana 2	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer els blocs de continguts d'Educació física com a recursos per a la intervenció educativa. • Analitzar i desenvolupar jocs i activitats motrius per a detectar mancances educatives i formatives. 	1, 4
Setmana 3	<ul style="list-style-type: none"> • Introducció al projecte col·laboratiu 	2,6
Setmana 4	<ul style="list-style-type: none"> • Aproximació als conceptes d'Expressió i Comunicació Corporal. • Desenvolupament de la primera fase del projecte. 	2,4
Setmana 5	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament de la primera fase del projecte. 	2,4, 5, 6
Setmana 6	<ul style="list-style-type: none"> • El ritme com a manifestació expressiva-educativa. 	1
Setmana 7	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament de la segona fase del projecte. 	2,4, 5, 6
Setmana 8	<ul style="list-style-type: none"> • La comunicació no verbal i la dramatització com a manifestació expressiva-educativa 	1, 4

Setmana 9,10 i 11	<ul style="list-style-type: none"> • La dansa com a manifestació expressiva-educativa. 	1,4, 5
Setmana 12, 13 i 14	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament de la fase final del projecte. 	2,4, 5, 6, 9
Nadal		
Setmanes 16, 17, 18 i 19	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats avaluatives. 	

Sistema d'avaluació

Tenint en compte la Normativa de l'Avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a la UdL (aprovada pel Consell de Govern 26 de febrer de 2014), en els seus articles, 1.2, 1.3 i 1.4 s'estableix **avaluació continua**. La matèria no és adient per fer avaluació alternativa

Per fer mitjana amb l'altre bloc, la nota mínima haurà de ser de 4,5 punts.

BLOC ARTS VISUALS

Pel alumnes que assistiran de forma habitual a la classe:

- Pràctiques de aula-taller (produccions artístiques individual) 25% de la qualificació final
- Pràctiques de aula-taller (producció artística d'equip) 25% de la qualificació final
- Projecte col.laboratiu 20% de la qualificació final
- Coavaluació: 10%
- Dossier d'aprenentatge reflexiu: 10 % de la qualificació final.
- L'assistència serà controlada aleatòriament. La participació i l'assistència a classe constituirà el 10% de la qualificació final.
- Per fer mitjana amb l'altra part, la nota mínima del BLOC ARTS VISUALS serà de 4,5.

Dates d'entrega	
Pràctiques de aula-taller	Setmana 6 Setmana 9 Setmana 12
Projecte artístic col.laboratiu	Setmana 15
Dossier d'aprenentatge (amb reflexions finals)	Setmana 15

BLOC ACTIVITAT FÍSICA

Pels alumnes que assistiran de forma habitual a la classe (80% d'assistència)

- Projecte col.laboratiu 25 % (Data límit d'entrega: Setmana 19)
- Pràctiques d'aula 25%
- Dossier d'aprenentatge 25 % (Data límit d'entrega: Setmana 12)
- Coavaluació projecte 10 %
- Assistència i participació 15 %

Pels alumnes que no assistiran de forma regular a les classe

- Projecte col.laboratiu 25 % (Data límit d'entrega: Setmana 19)
- Pràctiques d'aula 15%
- Dossier d'aprenentatge 25 % (Data límit d'entrega: Setmana 12)
- Coavaluació projecte 10 %
- Prova escrita 25 % (Nota mínima per fer avaluació és un 4)

Bibliografia i recursos d'informació

Activitat Física

- Alonso, J. (1984). Expresión y creatividad corporal. Valencia: Grup Dissabte.
- Bantula, J. (1998). Juegos motrices cooperativos. Barcelona: Paidotribo.
- Bayer, C. (1986). Enseñanza de los juegos deportivos colectivos. Barcelona: Hispano Europea.
- Blouin Le Baron, J. (1985). "La expresión corporal". Revista de Educación Física, 2, p. 9-13.
- Boisclair, D. (2006). En nombre de mi libertad, ¡dejadme jugar! Barcelona: INDE.
- Camerino, O; Castañer, M. (1997). 1001 ejercicios y juegos de recreación. Barcelona: Paidotribo.
- Canales Lacruz, I.; López Villar, C. (2002). "Creatividad y singularidad, ejes vertebradores de la Expresión Corporal". Revista de Educación Física, 86, p. 23-26.
- Cervera, J. (1981). Cómo practicar la dramatización. Madrid: Cincel.
- Delgado Noguera, M. A. (1991). Estilos de aprendizaje. Granada: ICE Universidad de Granada.
- García, M. A. (1989). El juego pre-deportivo en la educación física y el deporte. Madrid: Pila Teleña.
- Garijo, J.; Serrano M. D.; Cruz, M. (2000). Juegos alternativos para primaria. Barcelona: INDE.
- Gómez, R.; García, C., et al. (1999). Juegos populares. Madrid: Pila Teleña.
- Guitart, R. (1998). Jugar i divertir-se tothom. Barcelona: Graó.
- Guitart, R. (2000). 101 juegos no competitivos. Barcelona: Graó, 11a ed.
- Guitart, R. (2005). Jugar y divertirse sin excluir. Barcelona: Graó, 3a ed.
- Hernández, M. (1997). Juegos y deportes alternativos. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura.
- Jardí, C.; Rius, J. (2004). 1000 ejercicios y juegos con material alternativo. Barcelona: Paidotribo, 7a ed.
- Jimeno, L. A. (2003). "Una experiencia narrativa en Expresión Corporal". Revista de Educación Física, 89, p. 27-30.
- Lamour, H. (1987). "La pedagogía del ritmo". Revista de Educación Física, 16, p. 26-29.
- Levieux, J. P.; Francette, E. (1991). "La danza en el medio escolar". Revista de Educación Física, 38, p. 15-19.
- Omeñaca, R.; Puyuelo, E.; Vicente, J. (2001). Explorar, jugar, cooperar. Barcelona: Paidotribo.
- Omeñaca, R.; Ruiz, J. (2005). Juegos cooperativos y educación física. Barcelona: Paidotribo, 3a ed.
- Orlick, T (1997). Libres para cooperar, libres para crear. Barcelona: Paidotribo, 3a ed.
- Orlick, T. (1997). Juegos y deportes cooperativos. Madrid: Ed. Popular.
- Ortega, R. (1992). El juego infantil y la construcción social del conocimiento. Sevilla: Alfar.
- Ortiz Camacho, M. M. (2002). Expresión corporal. Una propuesta didáctica para el profesorado de Educación Física. Granada: Grupo Editorial Universitario.

Pineda, J.; Pareja, J.; Lanzas, M. (1997). El cuerpo: expresión y comunicación. Sevilla: Wanceulen.

Pineda, J.; Pareja, J.; Lanzas, M. (1997). La salud corporal y los juegos. Sevilla: Wanceulen.

Piñango, C.; Martín, S. (1996). Construcción de juguetes con material de desecho. Madrid: Comunidad de Madrid.

Arts visuals

Chalmers, F. G. [1996]. Arte, educación y diversidad cultural. Barcelona: Paidós, 2003.

Efland, A. D.; Freedman, K.; Stuhr, P. [1996]. La educación en el arte posmoderno. Barcelona: Paidós, 2003.

Berger, J.; Mohr, J. [1982]. Otra manera de contar. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.

Godoy, M. J.; Rosales, E. [2009]. Imagen artística, imagen de consumo. Claves estéticas para un estudio del discurso mediático. Barcelona: Del Serbal.

Grupo Spectus [2004]. Máscaras y espejismos. Una aproximación al impacto mediático. Del análisis a la acción. Madrid: De la Torre.

Jardí, E. [2012]. Pensar con imágenes. Barcelona: Gustavo Gili.

Wigam, M. [2006]. Pensar visualmente. Lenguaje, ideas y técnicas para el ilustrador. Barcelona: Gustavo Gili, 2007.

Articles

Barbosa, A. M. [2002]. Arte, educación y reconstrucción social. Cuadernos de Pedagogía, 312, p. 56-58.

Barragán, J. M.; Moreno, A. [2004]. [Experiencia artística y producción cultural. ámbitos para la intervención socioeducativa](#). Educación Social, 28, p. 19-40.

Beltrán, C. L. (ed.) [2005]. Educación como mediación en centros de arte contemporáneo. Salamanca: Artdidaktion.

Mayugo, C.; Pérez, X.; Ricart, M. (coord.) [2004]. [Joves, creació i comunitat](#). Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Moreno, A. [2010]. [La mediación artística: un modelo de educación artística para la intervención social a través del arte](#). Revista Iberoamericana de Educación, 52/2. En línia.

Ricart, M. [2010]. Apropant mirades, construint discursos; dinamitzant a través de l'art. A: [El retorn social de la cultura](#). Quaderns d'Acció Social i Ciutadania, 10, 34-38. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadania.

Ricart, M.; Saurí, E. [2009]. Processos creatius transformadors. Els projectes artístics d'intervenció comunitària protagonitzats per joves a Catalunya. Barcelona: Del Serbal.

Rodrigo, J. [2007]. Pedagogía crítica y educación en museos. Marcos para una educación artística desde las comunidades. A: Fernández, O.; Del Río, V. (ed.). [Estrategias críticas para una práctica educativa en el arte contemporáneo](#). Valladolid: Museo Patio Herreriano, p. 118-132.